

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Геолого-географічний факультет
Кафедра географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру

Силабус курсу

"БК.7.1 Правові основи використання ґрунтово-земельних ресурсів "

Обсяг	Загальна кількість: кредитів 3; годин - 90; залікових модулів - 1; змістовних модулів - 1
Семестр, Рік	2 / 4
Дні, Час, Місце	за розкладом занять
Викладач (і)	Тригуб Валентина Іванівна; кандидат географічних наук, доцент кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру
Контактний телефон	(067)9362321
E-mail:	v.trigub07@gmail.com
Робоче місце	кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру
Консультації	очні консультації: середа з 16.00-18.00

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами буде здійснюватися наступним чином:

e-mail: v.trigub07@gmail.com

телефон: (067)9362321

аудиторія: за розкладом

АНОТАЦІЯ КУРСУ (місце даної дисципліни в програмі навчання; мета курсу; тематика)

Предметом навчальної дисципліни є вивчення основних засобів здійснення охорони земель, що є одним із головних завдань сучасної державної політики у сфері землекористування; теоретичних положень нормативної бази України щодо відносин, які складаються у сфері управління земельними ресурсами, власності на природні ресурси, їх використання та охорони як складової навколишнього середовища; збереження, примноження і відтворення ґрунтово-земельних ресурсів в умовах сучасного використання.

Пререквізити курсу: лекційний курс та практичні заняття з курсу "Природноресурсове право з основами правознавства" викладається після засвоєння студентами наступних дисциплін: «Ґрунтознавство з основами географії ґрунтів», «Біогеографія з основами екології», «Біологічні ресурси та їх охорона». «Біогеографія з основами екології», «Ґрунтово-земельні ресурси України та світу», «Біогеографічні та ґрунтознавчі дослідження», «Природноресурсове право з основами правознавства».

Мета курсу – полягає у ознайомленні студентів із значенням земельних ресурсів у житті людини та їхнім місцем у структурі природно-ресурсного потенціалу України, вивчення класифікаційних одиниць земельного фонду та їхніх діагностичних ознак, структури земельних ресурсів України, особливостей функціонування ринку землі; вивченні основних принципів і механізмів управління земельними ресурсами; ознайомленні із основними законодавчими та нормативними документами, які регламентують управління земельними ресурсами, їх окремими категоріями; систематизації отриманих знань щодо регулювання земельних відносин в Україні з метою їх використання у практичній діяльності.

Завдання дисципліни: – набуття теоретичних знань щодо значення земельних ресурсів у житті людини та функціонуванні біосфери; вивчення класифікаційних одиниць земельного фонду та їхніх діагностичних ознак; ознайомлення із структурою земельного фонду та його географією; набуття знань щодо правового регулювання земель різного

цільового призначення; вивчення теоретичних і правових засад ринку землі в Україні; вивчення основних принципів і функцій управління земельними ресурсами; ознайомлення із законодавчими і нормативними документами, які регламентують управління земельними ресурсами України; визначення шляхів мінімізації деградаційних процесів та заходів щодо охорони і збереження земель; формування вмінь і навичок самостійного пошуку необхідних нормативно-правових актів та правильного їх використання під час вирішення ситуаційних завдань.

Очікувані результати. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- значення земельних ресурсів у житті людини та функціонуванні біосфери;
- рівень освоєності та сучасну динаміку земельних ресурсів;
- потенціал земельних ресурсів та їхнє використання в Україні та світі;
- основні принципи правового регулювання земельних відносин в Україні;
- специфіку права власності на ґрунтово-земельні ресурси;
- зміст екологічних прав та обов'язків фізичних та юридичних осіб, територіальних громад і держави щодо використання ґрунтово-земельних ресурсів;
- законодавчу базу, що регламентує питання охорони і раціонального використання земель;
- особливості правового режиму окремих категорій земель;
- види юридичної відповідальності за порушення норм земельного кодексу та інших законодавств, які регулюють ґрунтово-земельні відносини..

вміти:

- вільно володіти понятійним апаратом;
- збирати, узагальнювати та аналізувати відомості про сучасний стан використання ґрунтово-земельних ресурсів;
- надавати загальну характеристику правових відносин, що виникають під час використання ґрунтово-земельних ресурсів;
- визначати способи реалізації суб'єктивних екологічних прав та юридичних обов'язків у сфері використання ґрунтово-земельних ресурсів;
- аналізувати і тлумачити чинне законодавство;
- застосовувати земельно-правові норми до конкретних фактичних обставин.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (28 год.) та практично-семінарських занять (18 год.), організації самостійної роботи студентів (44 год.).

Основна підготовка студентів здійснюється на лекційних та практично-семінарських заняттях, але у значній мірі покладається на самостійне вивчення предмета студентами денної форми навчання під час семестру. Під час викладання дисципліни використовуються методи навчання: словесні (лекція, пояснення); наочні (демонстрація Power Point); практичні (практичні роботи); робота з підручником (під керівництвом викладача, самостійна робота студентів).

Перелік тем (загальні блоки)

Змістовий модуль 1. Ґрунтово-земельні ресурси України, їхня структура та використання. Управління земельними ресурсами.

Тема 1. Місце і роль земельних ресурсів у суспільному виробництві та функціонуванні біосфери.

Тема 2. Право власності на землю.

Тема 3. Право землекористування та його основні види.

Тема 4. Набуття та припинення прав на землю.

Тема 5. Управління у галузі використання та охорони земель.

Тема 6. Земельна реформа та проблеми сталого і раціонального землекористування в Україні.

Тема 7. Сучасні проблеми охорони та збереження земельних ресурсів України.

Змістовий модуль 2. Категорії земель та їх правовий режим використання. Охорона земель. Юридична відповідальність за земельні правопорушення.

Тема 8. Землі сільськогосподарського призначення та їх правовий режим.

Тема 9. Землі житлової та громадської забудови та їх правовий режим.

Тема 10. Землі природно-заповідного фонду й іншого природоохоронного призначення та їх правовий режим.

Тема 11. Землі оздоровчого призначення та їх правовий режим.

Тема 12. Землі рекреаційного призначення та їх правовий режим.

Тема 13. Землі історико-культурного призначення та їх правовий режим.

Тема 14. Землі лісгосподарського призначення та їх правовий режим.

Тема 15. Землі водного фонду та їх правовий режим.

Тема 16. Правове регулювання використання земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення.

Тема 17. Правове забезпечення охорони земель.

Тема 18. Правові засади управління в галузі використання та охорони земель.

Тема 19. Юридична відповідальність за земельні правопорушення.

Рекомендована література

Основна

1. Горлачук В. В. Розвиток землекористування в Україні. – К. : Довіра, 1999. – 254 с.
2. Земельні ресурси України // В. В. Медведєв, Т. М. Лактіонова. – К. : Аграрна наука, 1998. – 150 с
3. Земельний кодекс України : Коментар. – Харків : ТОВ «Одісей», 2002. – 600 с.
4. Наукові і методичні основи управління земельними ресурсами: монографія / За ред. А. Я. Сохнич. – Львів : Українські технології, 2007. – 237 с.
5. Паньків З. П. Еволюція землекористування в Україні : монографія. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2012. – 188 с.
6. Паньків З. П. Земельні ресурси : Навчальний посібник. – Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 272 с.
7. Ступень М. Г. Використання земель населених пунктів : монографія. – Львів:Львівський державний агроуніверситет, 2000. – 359 с.
8. Теоретичні основи державного земельного кадастру: навчальний посібник / За ред. М. Г. Ступеня. – Львів : Априорі, 2003. – 341 с.
9. Третяк А. М., Дорош О. С. Управління земельними ресурсами / За редакцією професора А. М. Третяка. Навчальний посібник. – Вінниця : Нова Книга, 2006. – 360с.
10. Третяк А. М. Управління земельними ресурсами та реєстрація землі в Україні. – К. : Довіра, 1998. – 224 с.
11. Третяк А. М., Бамбідра Д. І. Земельні ресурси України та їх використання. – К. : ТОВ «ЦЗРУ», 2003. 143 с.
12. Управління земельними ресурсами: [навчальний посібник] / Г.І. Шарий, В.В. Тимошевський, Р.А. Міщенко, І.А. Юрко. – Полтава: ПолтНТУ, 2019. – 172 с.

Допоміжна

13. Андрейцев В. І. Об'єкти земельних правовідносин за новим Земельним кодексом України / В. І. Андрейцев // Законодавство України : наук.-практ. ком. – 2002. – № 2. – С. 3–19.
14. Андрейцев В.І. Правові засади земельної реформи і приватизація земель в Україні. – К.: 1996. – 320 с.
15. Андрєєв В. І. Об'єкти земельних правовідносин за новим Земельним кодексом України / В. І. Андрєєв // Законодавство України. Науково-практичні коментарі. – 2002. – № 2. – С. 3–19.
16. Вівчаренко О. А. Право власності на землю в Україні – актуальні проблеми / Вівчаренко О. А. – Івано-Франківськ, 1998. – 170 с.
17. Возняк Р. П., Ступень М. Г., Падляк І. М. Земельно-правовий процес : Навчальний посібник. – Львів : «Новий Світ-200», 2006. – 224 с.

18. Волошенюк О. Підстави припинення прав на землю та вилучення земельної ділянки //Юридичний журнал. – 2008. - № 2. – С.29-31.
19. Галушко В. Т., Білик Ю. Д., Даниленко А. С. Формування ринку землі в Україні. – К. : Урожай, 2006. – 280 с.
20. Грабовець Н. Поняття державного земельного кадастру //Юридична Україна. – 2008. - № 10. – с.69-71.
21. Гуцуляк Ю. Г. Управління земельними ресурсами в умовах ринкової економіки. – Чернівці : Прут, 2002. – 124 с.
22. Деякі Інституціональні аспекти земельних відносин в Україні: Стан та напрямки вдосконалення / За ред. С. І. Дорогунцова. – Київ, 2002. – 134 с.
23. Дмитренко І.А. Правова охорона земель в Україні: Монографія. – Київ: Українська академія внутрішніх справ, 1994. – 172 с.
24. Добровольский Г. В., Никитин Е. Д. Функции почв в биосфере и экосистемах. – М. : Издательство МГУ, 1990. – 261 с.
25. Земельне право України : Підручник / За ред. О. О. Погрібного та І. І. Каракаша. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К. : Істина, 2009. – 600с.
26. Земельний кодекс України. Науково-практичний коментар / А. М. Мірошниченко. – К. : ЦУЛ, 2013. – 512 с.
27. Землі сільськогосподарського призначення: права громадян України. Науково-навчальний посібник // За ред. Н. І. Титової. – Львів : ПАІС, 2005. – 368 с.
28. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України / [Бондар Л. О., Гетьман А. П., Гончаренко В. Г. та ін.] ; за заг. ред. В. В. Медведчука. – К. : Юрінком Інтер, 2004. – 656 с.
29. Новаковський Л.Я., Третяк А.М., Добряк Д.С. Земельна реформа і землеустрій в Україні. – К. – 2001. – 138 с.
30. Петлюк Ю. Землі оздоровчого призначення як категорія земель України: етапи розвитку законодавства //Підприємництво, господарство і право. – 2008. - № 2. – с.83-86.
31. Право власності на землю. Захист права власності / Л. М.Горбунова, С. В. Богачов, І.Ф. Іванчук, Н.А. Кубар. – К. : ТОВ «Поліграф-Експрес», 2006. – 60 с.
32. Правове регулювання екологічних, аграрних та земельних відносин в Україні: сучасний стан і напрями вдосконалення : Монографія / А. П. Гетьман, М. В. Шульга, А. М. Статівка та ін.; за ред. А. П. Гетьмана та В. Ю. Уркевича. – Х. : Право, 2012. – 448 с.
33. Проблеми права власності та господарювання у сільському господарстві : [монографія] / під ред. В. І. Семчика. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2001. – 216 с.
34. Ромащенко М. І., Балюк С. А. Зрошення земель в Україні. Стан та шляхи його покращення. – К. : Світ, 2000. – 114 с.
35. Теоретичні основи державного земельного кадастру: Навчальний посібник / Заред. М. Г. Ступеня. – Львів : Апріорі, 2003. – 341 с.
36. Титова Н.І. Землі сільськогосподарського призначення: поняття, особливості, склад (правові аспекти) //Землі сільськогосподарського призначення: права громадян України /За ред. Н.І.Титової, - Львів. 0 2005. – С.9-28 с.
37. Управління земельними ресурсами :регулювання земельних відносин : Навч. посіб. / Сохнич А. Я., Горлачук В. В., Наход А. В., Песчанська І. М., Смолярчук М. В. / за ред. А. Я. Сохнич. – Львів : ПП „Арал”, 2008. – 255 с.

Інтернет ресурси

1. Щорічні національні доповіді про стан навколишнього природного середовища - http://www.menr.gov.ua/index.php?menu_id=44
2. Міністерство охорони навколишнього природного середовища України - <http://www.menr.gov.ua>
3. Державний комітет України по водному господарству - <http://www.scwm.gov.ua>
4. Державний комітет України по земельних ресурсах - <http://dkzr.gov.ua>

5. Державний комітет лісового господарства України - <http://dklg.kmu.gov.ua>
6. Загальна характеристика лісів України-
http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=33494&cat_id=32867
7. Заповідні території українських Карпат - <http://carpathians.org.ua> ;
<http://www.karpaty.lviv.ua/link.html>
8. Установи природно-заповідного фонду України -
http://www.menr.gov.ua/index.php?menu_id=117
9. Основні міжнародно-правові акти у сфері охорони довкілля за участі України:
http://www.epl.org.ua/misznar_zak-vo.htm
10. www.pravo-izdat.com.ua
11. www.moepravo.ligazakon.ua

Політика оцінювання

- Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Поточний контроль		Модульний контроль	Сума балів
Змістовий модуль №1	Змістовий модуль № 2		
T1 – T7	T8-T19	30	100
30	40		

T1, T2 ... T19 – теми змістових модулів.

Підсумковий контроль за дисципліною – залік. Залік складає студент, який виконав усі обов'язкові види робіт, які передбачаються навчальною програмою дисципліни та під час опанування дисципліни набрав 60 і більше балів.

Для студентів, які набрали впродовж семестру сумарно меншу кількість балів, ніж мінімум для заліку (60) допускається написання реферату за темами лекційних, практичних занять чи самостійної роботи, за які отримана незадовільна оцінка, або перескладання МК, за яку отримана незадовільна оцінка.

Самостійна робота студентів.

Робота студентів складається з самостійного вивчення з певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення. Самостійна робота (СР) контролюється у вигляді тестів, контрольних робіт, колоквиумів і звітів. Питання з тем, що відведені на самостійне вивчення включені до контрольних заходів. Увесь обсяг СР містить завдання які вимагають від студента систематичну самостійну роботу.